

VII З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО МІНЕРАЛОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА

3—4 жовтня 2006 р. у Києві в Інституті геохімії, мінералогії та рудоутворення НАН України (ІГМР НАН України) відбувся VII з'їзд Українського мінералогічного товариства (УМТ).

З'їзд проведено на кошти та за сприяння НАН України, ІГМР НАН України, Львівського національного університету ім. Івана Франка (ЛНУ), Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (КНУ), Державної геологічної служби України (ДГСУ), Українського державного геологорозвідувального інституту (УкрДГРІ), Північного державного регіонального геологічного підприємства (ПДРГП) “Північгеологія”, Всеукраїнської громадської організації (ВГО) “Спілка геологів України”. З'їзд підготували Президія і Рада УМТ, оргкомітет з'їзду, до складу якого ввійшли провідні вчені-мінералоги країни, педагоги, практики, керівники геологічних установ, організацій, закладів.

На з'їзді розглянуто звіт про науково-організаційну діяльність товариства за 2001—2006 рр. Основна наукова тематика була присвячена актуальним проблемам мінералогії України. Завдяки значній попередній роботі оргкомітету до початку з'їзду були видані мінералогічний календар на 2007 р. “Самородні метали Західної Волині” та 3-й том журналу “Записки Українського мінералогічного товариства”, у якому опубліковані всі матеріали, що надійшли на з'їзд.

Вітальним словом відкрив VII з'їзд УМТ його президент доктор геолого-мінералогічних наук В.М. Квасниця. Він повідомив, що для участі в роботі з'їзду зареєструвалися 73 учасники, в тому числі 50 членів УМТ, тобто офіційних делегатів з'їзду. З привітаннями до учасників наради звернулися директор ІГМР НАН України академік НАН України М.П. Щербак і заступник академіка-секретаря Відділення наук про Землю НАН України член-кореспондент НАН України Л.Г. Руденко.

З доповіддю про діяльність УМТ за 2001—2006 рр. та основні проблеми розвитку мінералогії в Україні виступив президент УМТ В.М. Квасниця.

Далі відбулося урочисте вручення дипломів почесних членів УМТ і медалі імені академіка Є.К. Лазаренка, яке провели перший віце-президент УМТ доктор геолого-мінералогічних наук А.А. Вальтер і вчений секретар УМТ кандидат геолого-мінералогічних наук Т.Я. Кутузова. Диплом почесного президента УМТ вручено професору КНУ В.І. Павлишину (м. Київ), а дипломами почесних членів УМТ відзначені академік НАН України Є.Ф. Шнюков (м. Київ), професор ЛНУ О.І. Матков-

ський (м. Львів), професор Донецького національного технічного університету (ДонНТУ) Б.С. Панов (м. Донецьк), професор Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (ХНУ) П.В. Заріцький (м. Харків), кандидат геолого-мінералогічних наук П.М. Білоніжка (м. Львів). Медаллю ім. академіка Є.К. Лазаренка, яку заснували ВГО “Спілка геологів України” спільно з УМТ, була нагороджена кандидат геолого-мінералогічних наук А.А. Ясинська (м. Львів).

Перша половина першого дня роботи VII з'їзду завершилась виборами керівних органів УМТ. На новий термін до складу Президії УМТ таємним голосуванням обрано: президентом УМТ — доктора геолого-мінералогічних наук В.М. Квасницю, першим віце-президентом — доктора геолого-мінералогічних наук А.А. Вальтера, другим віце-президентом — професора ЛНУ О.І. Матковського, третім віце-президентом — доктора геолого-мінералогічних наук В.М. Гулія, вченим секретарем УМТ — кандидата геологічних наук Д.С. Черниш, ученим секретарем з міжнародних зв'язків — кандидата геолого-мінералогічних наук В.М. Хоменка, членами Президії УМТ — докторів геологічних наук Д.К. Возняка, М.С. Ковальчука, О.М. Пономаренка, С.Є. Шнюкова.

До складу Ради УМТ крім вище означеної Президії УМТ, згідно зі статутом УМТ, увійшли всі керівники відділень і великих осередків УМТ: кандидат геолого-мінералогічних наук В.Г. Мельничук (керівник Волинського відділення, м. Рівне), професор ДонНТУ Б.С. Панов (керівник Донецького відділення, м. Донецьк), С.В. Пастуханова (керівник Закарпатського відділення, м. Берегове), доктор геолого-мінералогічних наук А.А. Вальтер (керівник Київського відділення, м. Київ), доктор геолого-мінералогічних наук В.Д. Євтехов (керівник Криворізького відділення, м. Кривий Ріг), кандидат геолого-мінералогічних наук І.Є. Палкін (керівник Кримського відділення, м. Сімферополь), професор ЛНУ О.І. Матковський (керівник Львівського відділення), кандидат геолого-мінералогічних наук І.М. Наумко (м. Львів), доктор геологічних наук О.В. Чепіжко (керівник Одеського відділення, м. Одеса), професор ХНУ П.В. Заріцький (керівник Харківського відділення, м. Харків).

Наукова програма з'їзду охоплювала такі основні напрями: загальні питання мінералогії; мінералогія в науці, освіті та на виробництві; фізика мінералів; структурна мінералогія; термобарогеохімія і генезис мінералів; космічна мінералогія; експериментальна мінералогія; біомінералогія; технологічна мінералогія; регіональна мінералогія України; пошукова мінералогія України; прикладна мінералогія України; мінерали і музеї. За два дні роботи з'їзду було заслухано 20 доповідей на пленарних засіданнях і подано 25 стендових доповідей. Перший день з'їзду супроводжувався виставкою оригінальних мінеральних індивідів, агрегатів і виробів з каміння, підготовленою В.А. Нестеровським (геологічний музей КНУ), Е.С. Дехтулінським (Інститут геологічних наук НАН України (ІГН)) та О.А. Вишневським (ІГМР НАН України). Відбулися також продаж книг і журналів з мінералогії України та екскурсія в мінералогічний музей С.О. Довгого при Інституті телекомунікацій та глобального інформаційного простору НАН України.

Висновки з'їзду щодо структури та роботи УМТ викладено нижче.

Після проведення низки корисних для УМТ заходів його склад стабілізувався і виглядає таким чином: 9 відділень, 256 дійсних членів і 4 колективних (ІГМР НАН України, геологічний факультет ЛНУ, ПДРГП “Північгеологія” і Казенне підприємство “Південьукргеологія” ДГСУ). Серед відділень найпотужнішими є Київське (75 дійсних членів, осередки — ІГМР НАН України, ІГН НАН України, геологічний факультет КНУ, УкрДГРІ) і Львівське (57 дійсних членів, осередки — геологічний факультет ЛНУ та Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України). Донецьке відділення налічує 29 дійсних чле-

нів (переважно представники ДонНТУ), Кримське — 24 (представники Кримського відділення УкрДГРІ), Криворізьке — 23 (переважно представники Криворізького технічного університету (КТУ)), Одеське — 14 (представники Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова), Харківське — 12 (переважно представники ХНУ), Волинське — 12 (переважно представники Рівненської геологічної експедиції, осередки в містах Рівне і Ковель), Закарпатське — 10 (представники Закарпатської геологічної експедиції).

Найвизначнішим досягненням науково-організаційної діяльності УМТ за 2001—2006 рр. слід вважати заснування у 2004 р. періодичного видання УМТ “Записки Українського мінералогічного товариства”, яке поки що виходить один раз на рік обсягом до 10 друкарських аркушів. Уже опубліковано три томи журналу.

Під егідою УМТ проведено низку наукових і науково-практичних конференцій з актуальних питань мінералогії України: “Мінералогія і мінералогічні музеї у ХХІ столітті” (2002 р., м. Львів), “Техногенні мінерали та родовища” (2003 р., м. Донецьк), “Мінералогія: історія, теорія і практика” (2004 р., м. Львів), “IV Наукові читання імені академіка Євгена Лазаренка” (2005 р., м. Київ), “Геологічна освіта та наука в ХХІ столітті. Проблеми викладання геологічних дисциплін” (2006 р., м. Київ). УМТ разом з Австрійським мінералогічним товариством, Угорським та Словацьким геологічними товариствами, мінералогічними товариствами Польщі та Румунії, Постійною комісією мінералогії Карпато-Балканської геологічної асоціації були співорганізаторами двох міжнародних наукових конференцій “Мінералогічні науки в Карпатах” (2003 і 2006 рр., м. Мішкольц, Угорщина).

У 2002 р. засновано Премію імені академіка Є.К. Лазаренка для молодих учених і студентів вищих навчальних закладів України за кращі наукові роботи в галузі мінералогії. Проведено три тури конкурсу на здобуття Премії і визначено її лауреатів. У 2002 р. лауреатом Премії для молодих учених став доцент КТУ Віталій Харитонов, у 2004 р. — науковий співробітник ІГМР НАН України Олександр Ємець. Лауреатом Премії імені академіка Є.К. Лазаренка для студентів у 2003 р. стала студентка ЛНУ Оксана Цабан.

Проведено декілька заходів, присвячених вшануванню пам'яті видатних українських мінералогів — академіків АН України Є.К. Лазаренка та О.С. Поваренних.

Дійсні члени УМТ — мінералоги КНУ і ЛНУ — видали низку сучасних посібників і препринтів з мінералогії і кристалографії українською мовою для студентів геологічних і гірничих факультетів вищих навчальних закладів України.

З'їзд констатував, що за останні десятиліття стан розвитку мінералогії в сучасній Україні та її продуктивність помітно знизилась порівняно з високими досягненнями світової мінералогії і надалі супроводжуються старінням та відтоком кадрів без належної компенсації молодим поповненням, вкрай незадовільним фінансуванням науково-дослідних мінералогічних робіт, недооцінкою мінералогічних досліджень державними геологічними установами та організаціями, майже цілковитою відсутністю в наукових установах, навчальних закладах і на геологічному виробництві сучасного аналітичного обладнання.

Наукова програма з'їзду закінчилася загальною дискусією, на якій були обговорені питання з мінералогії, науково-організаційної діяльності УМТ та розглянуто ухвалу з'їзду.

З'їзд ухвалив:

1. Визнати роботу Президії і Ради УМТ за звітний період (2001—2006) задовільною.

2. У жовтні 2007 р. на базі Криворізького відділення УМТ спільно з ДГСУ, гірничодобувними і збагачувальними підприємствами Кривбасу і КТУ провести

наукову сесію УМТ “Прикладна мінералогія”, присвячену 60-річчю кафедри теоретичної і прикладної мінералогії та 85-річчю КТУ.

3. У квітні–травні 2008 р. на базі Львівського і Волинського відділень УМТ провести міжнародну наукову конференцію “Біомінералогія-2008”.

4. У вересні–жовтні 2008 р. на базі Закарпатського і Львівського відділень УМТ спільно з ДГСУ провести наукову сесію УМТ “Мінералогія Українських Карпат”. Взяти участь у підготовці до видання монографії “Мінерали Українських Карпат. Том 4. Силікати”.

5. У вересні–жовтні 2009 р. на базі Кримського відділення УМТ спільно з ДГСУ провести наукову сесію УМТ “Мінералогія Криму”. Разом з УкрДГРІ взяти участь у підготовці до видання монографії “Мінералогічні пам'ятки природи Криму”.

6. Завершити роботу з підготовки першого тому “Мінералогічної енциклопедії України”.

7. Спільно з ВГО “Спілка геологів України” обговорити і підготувати пропозицію для Міністерства освіти і науки України щодо введення основ геології і мінералогії в середніх школах, гімназіях, коледжах і на природничих та споріднених факультетах університетів педагогічного та інших профілів.

8. Продовжити роботу з підготовки першого навчального видання з мінералогії України.

9. З метою посилення зв'язків мінералогічної науки та виробництва і прискорення впровадження результатів мінералогічних досліджень у практику геологорозвідувальних робіт доручити Президії УМТ узгодити з керівництвом ДГСУ і дирекцією УкрДГРІ питання про створення спільних програм з актуальних проблем мінералогії України.

10. Президії УМТ звернутись до керівництва ДГСУ з пропозицією проведення спільної колегії, присвяченої розгляду стану мінералогічних досліджень на геологічному виробництві, кадрового забезпечення та інструментальної бази в регіональних підприємствах ДГСУ.

11. Президії УМТ звернутись до ДГСУ з пропозицією про можливість й умови створення навчально-методичного центру під егідою УМТ для проведення спільних досліджень, підвищення кваліфікації та проведення методично-консультаційних курсів для мінералогів геологічного виробництва.

Оргкомітет VII з'їзду УМТ широко вдячний усім його учасникам за активну роботу, установам-співорганізаторам за матеріальну допомогу, керівництву ІГМР НАН України за створення належних умов для проведення з'їзду, а також музейним працівникам за організацію виставки мінералів.

Д.С. ЧЕРНИШ